

A partir d'aquestes primeres aproximacions, s'iniciaria la definició de l'encàrrec.

1.3. La interrelació del Pla, amb el Pla General de les Arts Plàstiques i el Pla del Patrimoni Històric.

- a. Un dels nexes de relació més directa amb el Pla de les Arts Plàstiques, mitjançant l'espai industrial reutilitzat per a usos culturals i artístics La Nau. El treball dels diferents artistes que participin en el projecte de La Nau pot ser objecte d'impliació en els objectius del Pla d'escultures i monuments.*
- b. Pel que fa a la relació amb el Pla del Patrimoni arquitectònic, cal preveure els diferents diàlegs entre l'arquitectura, l'escultura i els seus entorns a l'hora de conformar i connotar un espai i un lloc.*

A.6. PLA D'ARXIUS.

La realitat arxivística sabadellenca és determinada per l'existència de l'Arxiu Històric de Sabadell, organisme autònom de l'administració municipal, que assumeix les funcions i les competències relatives a l'aplegament, la conservació i l'explotació de la documentació històrica, majoritàriament però no exclusiva, de l'administració municipal i d'altres ens de caràcter privat i de particulars. Prenent com a punt de referència la definició d'arxiu establerta per l'ordenament jurídic postconstitucional, també hi ha a Sabadell un bon nombre de fons documentals que tenen la consideració d'arxiu i d'arxiu d'interès públic, malgrat la seva pertinença a persones físiques o jurídiques de dret privat, radicades a Sabadell i on exerceixen llurs activitats.

L'administració local només té competència directa, a més d'obligacions, sobre els seus fons documentals i arxius. La normativa reguladora reserva les competències en relació als arxius privats, en proporció extrema, a l'administració autonòmica. Així per dret, l'administració local només pot -i ho ha de fer per prescripció legal- incidir per gestionar els fons rebuts i generats en l'exercici de llurs funcions i activitats. Tanmateix, això no obsta perquè, amb les degudes cauteles i precaucions, l'ajuntament, a través de l'òrgan o els òrgans que detinguin les competències en matèria d'arxiu, i per mitjà d'acords i convenis amb les entitats i les persones privades, intervingui, amb diferents gradacions i per motivacions distintes -en funció dels criteris establerts i els objectius que es persegueixin- en el sector arxivístic privat.

D'entrada, l'AHS ha de restar com a ens assessor, definidor i executor de la política arxivística local mitjançant els seus òrgans de govern i amb les actualitzacions i les adequacions necessàries de la seva organització i funcionament, d'acord amb l'àmbit i la naturalesa de les funcions i les competències que se li assignin en cadascun dels sectors o àmbits arxivístics suara esmentats.

El pla d'arxius haurà de contenir, per a cadascun dels dos sectors arxivístics, diferents programes, formulats a partir dels criteris i les directius següents:

1. DOCUMENTACIÓ/ARXIU MUNICIPAL.

1. *Replantejament de l'actual sistema arxivístic sobre la base de la gestió integral de la documentació i tenint com a referència la incidència de l'òrgan competent en tot el cicle de vida dels documents, des que es reben o generen, fins que se'n decideix la destinació final -eliminació, total o parcial, o conservació permanent- de manera que es superi la caracterització parcial i anacrònica del model actual, orientat i vinculat unilateralment a l'àmbit històric i cultural.*

2. *Definició i aplicació d'una política arxivística unitària i integradora dels dos vessants -el cultural/investigador i l'administratiu (organitzatiu i operatiu) municipal- que la constitueixen. Aquesta exigència implica la concentració de les funcions de planificació, direcció i supervisió/inspecció en un sol òrgan administratiu per bé que les específicament executives en relació a la gestió d'una part de la documentació segons l'estadi del cicle de vida documental de què es tracti, es poden atribuir a diferents ens administratius: arxius de gestió, arxiu central i arxiu històric.*

De les anteriors formulacions, en resulta un sistema arxivístic unificat funcionalment i desconcentrat orgànicament i físicament. L'acceptació d'aquests pressupòsits implica ineludiblement:

- a. *L'elaboració del projecte d'ordenació i gestió de la documentació i dels arxius municipals a partir del diagnòstic exhaustiu i precs de la seva situació i problemàtica.*
- b. *La reestructuració dels procediments administratius dels òrgans de l'administració municipal per tal que siguin el màxim racionals i homogenis i la creació d'un sistema de gestió documental administrativa per als documents rebuts i generats en l'exercici de les*

funcions i competències municipals.

- c. *La creació dels òrgans administratius adequats per donar resposta a aquestes noves necessitats, que d'entrada es concretarien en una/unes oficines de gestió dels documents administratius, que haurien d'assumir les funcions de registre i en un arxiu central municipal.*

2. DOCUMENTACIÓ/ARXIVS PRIVATS

Les accions iniciatives que s'emprenguin en el sector dels arxius privats han de ser el resultat de la compatibilitat del dret de propietat amb les exigències de l'interès general que comporta la funció social d'aquest dret i que en el nostre cas es concreta en les obligacions de conservació i de facilitació de la consulta i utilització d'aquesta mena de documents. No cal perdre de vista tampoc que la intervenció municipal no serà exempta de dificultats, atesa la reserva de les competències i funcions d'aquesta naturalesa que estableix la normativa vigent per a l'administració autonòmica; conseqüentment, es molt subsidiari el paper dels òrgans locals.

D'aquesta manera la major part de les actuacions s'hauran de programar sobre la base de l'acord amb els propietaris dels fons per un costat i amb l'administració autonòmica per l'altre, detenedores de la titularitat dels fons i de la competència per a intervenir-hi en determinats supòsits, respectivament.

Les actuacions en aquest àmbit documental haurien de fomentar-se en els criteris següents:

1. *L'obtenció del coneixement exhaustiu i fiable dels fons existents a la ciutat de Sabadell, susceptibles de ser considerats part integrant del patrimoni documental de la ciutat mitjançant l'elaboració del cens dels arxius privats.*
2. *A partir del cens, s'ha de poder oferir un servei d'assessorament en relació a la tinença i el manteniment dels arxius, però també s'haurà de vetllar pel compliment de les obligacions dels titulars dels fons en relació amb la garantia de la seva conservació i utilització per part dels investigadors.*
3. *L'assumpció de les obligacions pròpies dels titulars dels arxius, en els casos en què aquests no puguin observar-les i ho justifiqui l'interès, la singularitat i la importància quantitativa dels fons. Hi ha dues modalitats per fer efectiu aquest supòsit.*

- a. *L'organització i el condicionament dels fons a càrrec de l'erari municipal, sense que això impliqui un desplaçament de titularitat i dipòsit dels documents, a canvi però d'obtenir determinades contraprestacions per part dels propietaris en relació a l'ús, l'explotació i la destinació dels arxius.*
  - b. *L'establiment de convenis de dipòsit i donació de fons a l'Arxiu Històric de Sabadell*
4. *L'adopció d'un programa d'actuació arxivística fomentat en les bases anteriors significarà, en relació a l'Arxiu Històric de Sabadell:*
- a. *La redefinició del seu camp d'intervenció i, en consonància amb el contingut dels apartats anteriors, del seu posicionament a l'interior del sistema arxivístic municipal s'haurà d'orientar; cap a la gestió i la conservació dels fons històrics.*
  - b. *L'elaboració del pla global d'intervencions i dotacions de la casa Ponsà i la prossecució dels programes d'inversions fins a la culminació de la reforma i la rehabilitació de la seu de l'Arxiu Històric i també de l'increment gradual dels equipaments i els recursos humans imprescindibles per a la correcta gestió dels diferents fons documentals que s'hi custodien.*
  - c. *La caracterització de les modalitats i les gradacions d'intervenció i també de les prestacions als arxius del sector privat. L'establiment dels criteris d'actuació i la seva prioritització, en vista a la correcció de la discrecionalitat amb què massa sovint son determinades les activitats en aquest camp.*

3. LA FUNCIÓ SÒCIO-CULTURAL DE L'ARXIU HISTÒRIC DE SABADELL

La funció sòcio-cultural dels arxius i la seva projecció ciutadana constitueix un dels aspectes bàsics de la seva activitat i, sobretot, de la seva presència visible a la ciutat.

De totes maneres, és erroni pensar que aquesta funció és l'única, ni tan sols la primera. Aspectes com garantir el servei a l'Administració s'han de considerar prioritaris i han de passar per davant de qualsevol interès centrat únicament en els aspectes culturals. Altres aspectes com el processament de la documentació també són

prevís a qualsevol intent de difusió cultural.

Aquestes consideracions són més òbvies en un moment de consolidació de la institució. La funció cultural s'ha de veure reglada necessàriament per altres funcions que esdevenen primordials, sense les quals qualsevol activitat de projecció exterior futura es veurà hipotecada.

Per tant, la funció cultural de l'Arxiu Històric de Sabadell estarà plenament garantida i tindrà el seu màxim rendiment en el moment que tots els aspectes interns d'organització estiguin coberts. A més, per a una política cultural coherent és lògic que hi hagi un cert "repartiment" dels papers a desenvolupar dins el panorama cultural ciutadà per part dels diferents departaments municipals i institucions relacionades.

Aquestes consideracions no treuen que fins ara no hi hagi hagut des de l'Arxiu Històric de Sabadell una preocupació per una incidència en el món cultural de la ciutat i que des de la mateixa institució en la mesura que ha estat possible hagi portat a terme una política de projecció cultural.

El que presentem a continuació és el conjunt d'àmbits o d'activitats que des de l'Arxiu Històric de Sabadell es desenvolupen i dels nous camps en els quals es factible fer-ho.

1. La difusió de les investigacions.

La difusió de les investigacions portades a terme pels investigadors que consulten els fons de l'AHS es realitza a través de la publicació d'una revista d'història local i comarcal. La revista Arrahona -coeditada amb el Patronat dels Museus de Sabadell- té les portes obertes a tots els investigadors per tal de presentar el fruit de les seves recerques, amb l'única limitació que les pròpies línies marcades des del Consell de Redacció.

El manteniment del nivell historiogràfic i aconseguir una major difusió són els objectius bàsics d'aquesta publicació que porta 7 anys en la seva tercera època.

A més d'aquesta publicació, l'AHS edita anualment la seva memòria on es recullen, entre altres coses, totes les activitats desenvolupades al llarg de l'any.

2. Les exposicions

Les exposicions són un motiu excel·lent per a donar a conèixer la riquesa documental

i iconogràfica dels diferents fons amb què compta l'AHS. Cal fer, però, un advertiment i ressaltar que l'organització d'una exposició no és quelcom tan senzill com posar damunt una taula o penjar en un plafó un conjunt de documents reproduïts, uns cartells vistosos o unes fotografies antigues.

Una exposició ha de ser el producte d'una recerca tan seriosa i profunda com qualsevol treball historiogràfic, només que es presenta sobre un altre suport que no és la clàssica publicació.

Per tant, l'Arxiu Històric de Sabadell és conscient del treball que significa tirar endavant un projecte d'aquestes característiques i per la mateixa raó veu limitades les seves possibilitats de ser-ne l'organitzador i únic patrocinador.

Això no obstant, des de sempre, l'Arxiu Històric de Sabadell s'ha mostrat obert a la col.laboració, en els termes que li ha estat possible, en totes aquelles exposicions en què els departaments municipals o les institucions ciutadanes li han demanat suport.

La col.laboració de l'Arxiu es centra bàsicament a aconsellar i facilitar les recerques necessàries per tal d'aconseguir el material documental més adient en cada moment i no posar impediments -tan sols els estrictament tècnics- en l'explotació dels materials que custòdia.

En un altre ordre de coses, tradicionalment l'Arxiu Històric de Sabadell realitza la mostra de documents donats i ingressats a l'Arxiu durant l'any, que se celebra durant la Festa Major, amb la qual s'obre el centre a un públic massiu. Aquesta exposició és el motiu idoni per donar a conèixer les activitats de l'Arxiu i veure el seu creixement i la seva diversitat documental.

3. Cursos i conferències.

Els cursos i les conferències organitzades des de l'AHS han d'estar relacionades amb l'àmbit de la disciplina que li és pròpia. El coneixement i l'explotació dels fons documentals són els objectius principals pels quals és oportuna la direcció i/o la participació de l'AHS en activitats d'aquest tipus.

Cal advertir, però, la manca d'infraestructures necessàries per part de l'AHS per aportar a terme amb la normalitat desitjada aquestes activitats. La manca d'un lloc adient impossibilita aquesta pràctica.

4. Les visites a l'Arxiu.

Les visites poden ser un primer contacte amb l'arxiu per totes aquelles persones que en desconeixen l'existència. Ara bé, aquestes visites han d'anar dirigides a un públic potencialment interessat en les activitats pròpies de l'arxiu.

No s'ha d'entendre un arxiu com un museu. La importància dels arxius rau en la documentació que conserven, no en el que es veu a simple vista. Per tant, la utilització de l'arxiu per part dels ciutadans es porta a terme en el moment que s'explota -s'investiga- el material custodiat.

El criteri més raonable en el moment de programar un pla regular de visites a l'Arxiu Històric de Sabadell seria aquell que estigués dirigit a:

- a. Grups escolars que, inserits en un pla general de coneixement de les institucions de la ciutat, vénen a l'Arxiu per conèixer un equipament municipal on se'ls explica d'una manera planera què és un Arxiu i què s'hi fa.*
- b. Grups de persones vinculades al món de la documentació, amb un interès tècnic en les activitats de l'Arxiu. Aquestes persones poden ser estudiants universitaris amb assignatures d'Història i d'altres properes.*

5. L'escola i l'Arxiu

Un primer apartat de la relació de l'escola amb l'Arxiu ja s'ha comentat en l'apartat destinat a les visites.

Un altre apartat és el de l'Arxiu com a aula de treball per part dels estudiants. Dues primeres consideracions entorn d'aquest interessant, però alhora complex tema:

- a. Cal una preparació molt acurada dels aspectes a treballar. Considerem que aquesta tasca és més propera a la dels mestres que no pas a la dels arxiviers.*
- b. S'ha de pensar en les necessitats materials que implica un projecte d'aquest tipus: lloc per treballar, horaris que no destorbin el servei al públic general, reproducció de materials, etc.*

Les activitats d'aquest tipus haurien d'estar coordinades per l'Institut Municipal d'Educació i portades a terme per grups de mestres que tindrien com a primera tasca escollir el tema oportú (la premsa, el treball, la indústria, l'urbanisme, un període cronològic determinat, etc), per passar després a busca i analitzar el material documental en el mateix Arxiu i posteriorment elaborar un dossier de treball per a mestres i alumnes, amb els documents convenientment reproduïts, amb el seu guió de treball i tots els exercicis necessaris, però pensat per treballar a la classe i no a l'Arxiu.

6. La tercera edat

La participació de la tercera edat en les activitats de l'Arxiu Històric de Sabadell es pot vehicular cap a la col.laboració amb la seva Secció d'Imatge i So.

La identificació de material fotogràfic és una tasca concreta que pel personal de l'AHS comporta moltes hores de dedicació i que, per contra, per a les persones grans interessades pot ser un bon motiu de relació i d'ajuda en una activitat ciutadana.

B. CONSIDERACIONS ESPECIALS SOBRE LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA.

Per tal d'elaborar els trets fonamentals de la política municipal de normalització lingüística, cal recollir l'experiència acumulada al llarg dels darrers anys. La finalitat de la política de normalització lingüística és que la llengua pròpia de Catalunya sigui habitualment usada en totes les activitats públiques, professionals, socials i culturals, tant a nivell individual com col.lectiu.

L'Ajuntament de Sabadell, des d'abans de la Llei de Normalització Lingüística, ha estat conscient de l'impuls que calia donar a la llengua catalana i que l'administració local n'és, a nivell municipal, el principal motor.

Per això ha format part del Consorci per a la Normalització Lingüística (CPNL) des de la seva creació i les seves actuacions en el camp de la normalització es basen en les directrius d'aquest Consorci, aplicades a la realitat municipal.

Cal assenyalar, en aquest context, que l'existència d'una Llei de Normalització Lingüística i el nivell d'institucionalització aconseguit pel Consorci i els diferents Centres Municipals, impliquen un desenvolupament normatiu que supera l'àmbit d'actuació municipal. Per això molt dels plantejaments que realitzarem estan condicionats per un marc de treball generat des del Consorci que afecta, i obliga directament, el pla de treball del Centre de Normalització Lingüística de Sabadell.